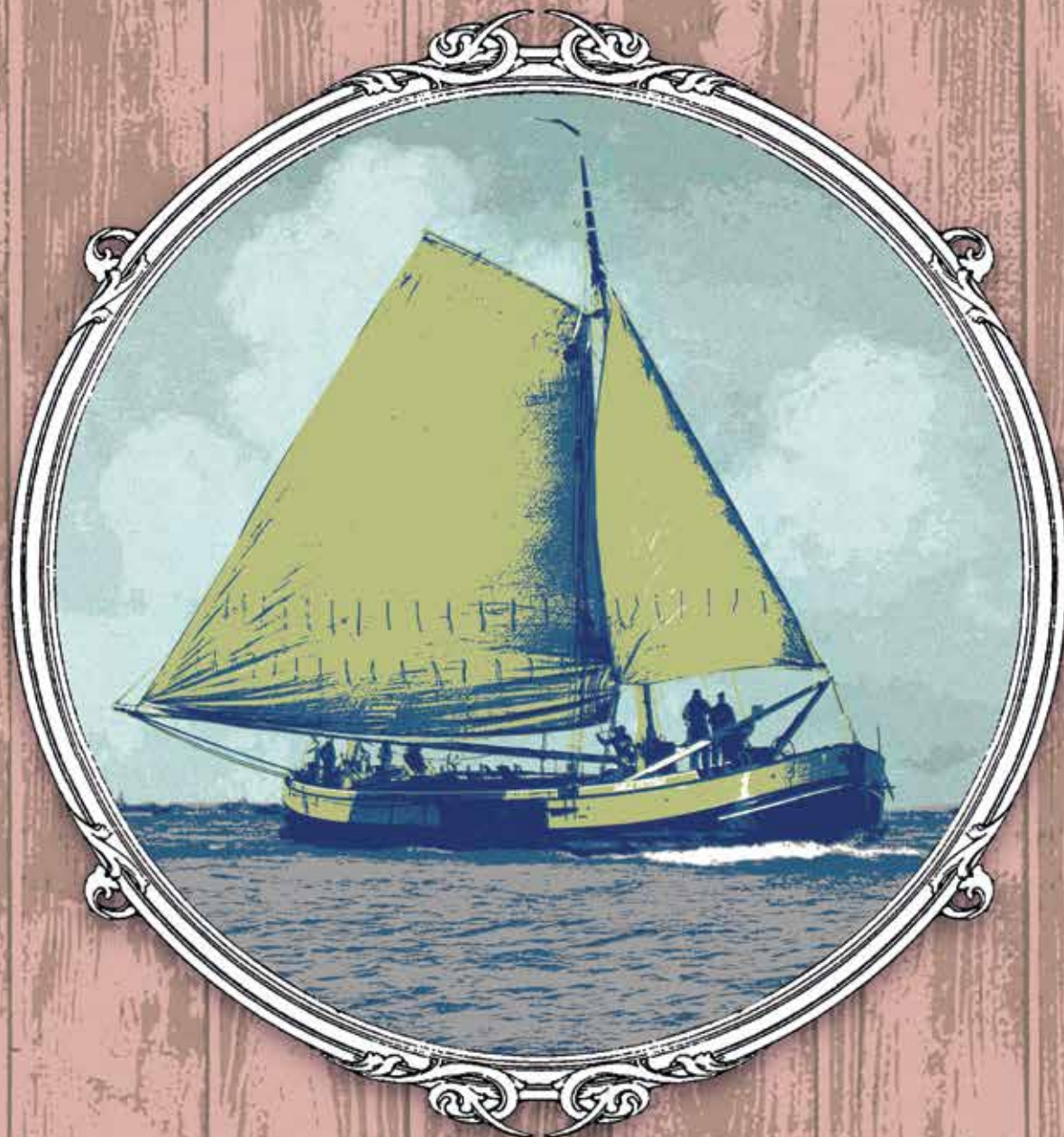

ANNIGJE

THEMA WERKEN

**MARITIEM
MUSEUM**

MARINUS

Morgen moet Marinus voor het eerst naar school. Hij kan niet eeuwig op de 'Annigje' blijven wonen. Samen met moeder loopt hij naar het huis van oom Jan en tante Pietje, waar hij de komende jaren gaat wonen. Zou hij het hier leuk vinden?

TURF

De 'Annigje' vervoert in de jaren 1910 - 1940 vooral turf. Turf is een brandstof. Je gebruikt het om kachels en ovens te laten branden. Turf is goedkoop en wordt gewonnen in gebieden met veengrond. Met een grote schep steken de mensen die dit zware werk doen een rechthoek uit de grond. Deze rechthoeken leggen ze te drogen. Als het stuk veen helemaal gedroogd is, heb je een turf.

Turf

TURFVAART

De turf wordt gekocht door schippers, die het met hun schepen naar de plaats brengen waar de klanten zijn. Ze hebben dus een vaste vaarroute. Schipper Hutten koopt zijn turf altijd in Schoterzijl en verkoopt de turf weer in Zutphen. Per keer koopt hij ongeveer 48.000 turven. Als hij over de Zuiderzee

zeilt, stapelt hij de vracht zeven turven hoog boven de luiken. Met zo'n vracht verdient Hutten € 32,64. Wanneer hij over de binnenwateren van Nederland zeilt, kunnen er 61.800 turven in de 'Annigje'. Op 1000 turven verdient hij één daalder. De waarde van een daalder is nu € 0,68. 1 Cent was in die tijd ongeveer € 5,- waard.

Deklast

HET WERK VAN DE SCHIPPER

Een schipper is de baas op het schip. Hij zegt wanneer en waar er gevaren wordt. Hij brengt de vracht aan en van boord, stuurt het schip, en bepaalt hoe de zeilen staan. Om goed te kunnen varen, moet hij weten wat voor weer het wordt. Waar komt de wind vandaan? Met wind mee gaat het schip hard vooruit. Als de wind verkeerd staat, gaat het langzaam.

Soms is zeilen niet mogelijk. Dan moet het schip gejaagd worden. Aan de mast van het schip maakt de schipper een touw vast. Vanaf de wal wordt het schip getrokken. Als het financieel mogelijk is, huurt de schipper hiervoor een scheepsjager. De scheepsjager heeft een paard dat het schip kan trekken. Als het tegenzit, moet de schippersvrouw, één van zijn kinderen of de schipper het schip zelf trekken door een touw met een band om de borst te doen. Dat noemen we het 'zeel', of 'haam'. Op de kant aan de wal is een smal pad. Dit pad heet het jaagpad.

Jagen

Jaagpad

Jagen

SCHIPPER WORDEN

Tegenwoordig leer je een beroep op school. Vroeger was dat anders. Een beroep ging vaak van vader op zoon, van moeder op dochter. De meeste schippers zijn zonen van een schipper. Ze werden aan boord geboren. Als kind werk je hard mee op het schip. Je leert hierdoor veel van je vader en moeder. Als je 6 jaar oud bent, ga je naar school. Hiervoor ga je enkele jaren van boord. Soms ga je dan bij familie in de kost. Als je aan wal geen familie hebt, vertrek je naar een kostschool of een schippersinternaat. Daar woon je samen met andere kinderen en volg je lessen.

KNECHT

Op je 12e kom je weer terug aan boord, maar vaak ook eerder. Soms moest het onderwijs worden verdeeld onder de kinderen. Aan boord is het hard werken. Meestal word je vaders knecht, maar als er thuis geen werk voor is, ga je bij een andere schipper werken en wonen. Je eerste salaris is ongeveer € 0,68 per week, maar voor eten en slapen hoef je niets te betalen. Als je goed je best doet, kun je meer verdienen. Dikwijls werk je meer dan 8 uur op een dag.

Knecht

Echtpaar Hutten

EIGEN SCHIP

In de jaren die je als knecht werkt, spaar je zoveel mogelijk geld om je eigen schip te kopen. Schipper Hutten betaalde voor de 'Annigje' € 2360. Voor die tijd een verschrikkelijk groot bedrag. Vaak lenen de schippers het geld van een rijk familielid. Ze doen er jaren over om al het geld terug te betalen. Als je dan eindelijk je eigen schip hebt, ga je op zoek naar een leuke schippersdochter om mee te trouwen. Samen met haar probeer je een boterham te verdienen in de binnenvaart.

Alles in de wind,
daar loopt een schipperskind.

